

УДК 81'373.4:004.9:006.3

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.33>

Світлана ХАРИЦЬКА

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської мови,

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

s.kharytska@duikt.edu.ua

ORCID: 0000-0002-9404-9731

Анна КОЛІСНИЧЕНКО

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри англійської мови,

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

a.kolisnychenko@duikt.edu.ua

ORCID: 0000-0002-9596-3103

Леся КОНОПЛЯНИК

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов і перекладу,

Державне некомерційне підприємство «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

lesia.konoplianyuk@npp.kai.edu.ua

ORCID: 0000-0002-3244-1965

НАЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПЕРЕКЛАДНИХ СЛОВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ І ГАЛУЗЕВИХ НАУКОВИХ ТЕЗАУРУСІВ

Анотація. *Мета* статті полягає у дослідженні важливості використання національного складника під час стандартизації перекладних словників у процесі формування національної термінології і галузевих наукових тезаурусів. **Методологія** дослідження базується на інтеграції різних дисциплін – лінгвістики, культурології, інформаційних технологій, когнітивної науки та стандартів у галузі термінології та укладання словників. Це дозволяє забезпечити комплексний підхід до дослідження теми і досягти позитивних практичних результатів.

У статті вказано на важливість використання національної лексики у перекладних словниках задля точності та ефективності перекладу. Автори вказують, що переклад не обмежується лише переносом значень слів з однієї мови в іншу, адже він охоплює також передачу культурних, історичних та соціальних контекстів, що є важливими складниками мовної системи.

У статті проаналізовані поняття «словник» та «термінологія». **Наукова новизна** полягає в аналізі перекладних галузевих словників та вказанні важливості використання національної лексики в технічних перекладних словниках, що дозволяє створювати терміни, які є найбільш зрозумілими для носіїв мови, допомагає уникнути невірних тлумачень або двозначності. Використання національних термінів у перекладних словниках дозволяє адаптувати міжнародні технічні терміни до локальних умов та стандартів, що полегшує впровадження нових технологій і забезпечує відповідність місцевим вимогам.

Автори статті описують власний досвід укладання коротких словників-перекладачів для студентів технічних спеціальностей вищих закладів освіти. **Висновки.** Таким чином, правильне використання національної лексики у технічних перекладних словниках має важливе значення для точності, доступності та адаптації технічної інформації до конкретної мовної та культурної реальності, що полегшує комунікацію і підвищує ефективність роботи в міжнародному технічному середовищі.

Ключові слова: перекладний словник, термінологія, мовна автономія, мовна ідентичність, національна ідентичність.

Svitlana KHARYTSKA

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the English Language Department,
State University of Information and Communication Technologies
s.kharytska@duikt.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9404-9731*

Anna KOLISNYCHENKO

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the English Language Department,
State University of Information and Communication Technologies
a.kolisnychenko@duikt.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9596-3103*

Lesya KONOPLYANIK,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Translation,
State Non-Commercial Company "State University "Kyiv Aviation Institute"
lesia.konoplianyk@npp.kai.edu.ua
ORCID: 0000-0002-3244-1965*

NATIONAL COMPONENT OF STANDARDIZATION OF TRANSLATION DICTIONARIES IN THE PROCESS OF FORMATION OF NATIONAL TERMINOLOGY AND BRANCH SCIENTIFIC THESAURUSES

Abstract. *The purpose of the article is to study the importance of using the national component in the standardization of translation dictionaries in the process of forming national terminology and branch scientific thesauri. The research methodology is based on the integration of various disciplines: linguistics, cultural studies, information technologies, cognitive science and standards in the field of terminology and dictionary compilation. This makes it possible to provide a comprehensive approach to the research of the topic and achieve positive practical results.*

The article points out the importance of using national vocabulary in translation dictionaries for accuracy and efficiency of translation. The authors point out that translation is not limited to the translation of word meanings from one language to another – it also covers the transfer of cultural, historical and social contexts, which are important components of the language system.

The article analyzes the concepts of dictionary and terminology. The scientific novelty consists in the analysis of translation industry dictionaries and the indication of the importance of using national vocabulary in technical translation dictionaries, which allows creating terms that are most understandable to native speakers, helps to avoid incorrect interpretations or ambiguities. The use of national terms in translation dictionaries makes it possible to adapt international technical terms to local conditions and standards, which facilitates the introduction of new technologies and ensures compliance with local requirements.

The authors of the article describe their own experience of compiling short translator dictionaries for students of technical specialties of higher education institutions. Conclusions. Thus, the correct use of national vocabulary in technical translation dictionaries is important for the accuracy, accessibility and adaptation of technical information to a specific linguistic and cultural reality, which in turn facilitates communication and increases the efficiency of work in an international technical environment.

Key words: *translation dictionary, terminology, linguistic autonomy, linguistic identity, national identity.*

Постановка проблеми. Науково-технічний прогрес, який став головною константою кінця ХХ – початку ХХІ століття, поява нових наук і технологій значно розсунули межі особливого інформаційного світу знань людини про навколишню дійсність. Виникли нові можливості та напрямки мовної діяльності людини, нерозривно пов'язаної з розвитком людського пізнання.

На сучасному етапі ринкових відносин, коли темпи накопичення та передачі інформації зростають, виникло протиріччя між виробленням інформації та можливостями її використання/засвоєння.

Мова є потужним засобом соціалізації особистості, а отже, вона відіграє визначальну роль у формуванні національної ідентичності.

Це твердження отримало новий акцент після повномасштабного вторгнення росії на територію України. Мовна система віддзеркалює те, що є найважливішим для будь-якої нації, її культури, історії, звичаїв та традицій. Мовна політика держави відображає соціальні чи політичні зміни в країні та світі, тому не варто недооцінювати значення коректного вирішення гуманітарних питань (мови, культури, освіти, науки), оскільки це може спричинити ослаблення та руйнацію держави, переконливим доказом чого слугує історичний досвід самої України з її внутрішніми і зовнішніми проблемами через мовне питання.

Мовна ідентичність при створенні перекладних словників є вагомим засобом самовизначення та самоідентифікації нації, оскільки словники є відображенням живої мови суспільства. Саме цей аспект і визначає актуальність теми нашого дослідження.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Питання взаємозв'язку мови та національної ідентичності є предметом наукового пошуку. Вивченням ролі мови у формуванні національної ідентичної займалося багато науковців, серед яких – Р. Вечірко, Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак, Н. Шип, Г. Кисіль. Проблему мовної політики в Україні висвітлювали В. Нагорний, С. Гнатюк. Питання про значення культурних і мовних чинників для збереження національної ідентифікації вивчали О. Ткаченко, Л. Ковач, В. Отрешко, І. Ісаченко.

Дж. Джозеф вважає мову домінантною складовою частиною національної ідентичності. Він обґрунтовує своє твердження тим, що мова визначає соціальні риси, які формують основу національної приналежності; мова слугує засобом передачі культури та ідентичності від старшого до молодшого покоління; концепти національної ідентичності відображені в сакральних текстах нації (конституція, національний гімн, визначні літературні твори нації); розробка та запровадження системою освіти стандартів правильного мовлення здійснюється з метою збереження та відтворення національної культури. Мова використовується як найбільш очевидний критерій приналежності до певної нації. Чимало сучасних націй вимагає від своїх членів наявності певної культурної кваліфікації, яка найчастіше прямо чи опосередковано включає мову [7].

Підтверджуючи погляди вченого, ми упевнено можемо сказати, що маркером національної ідентичності на початку широкомасштабної війни у 2022 році стала саме мова з її словами-кодами «паляниця», «залізниця», «полуниця».

Мета статті полягає у дослідженні важливості використання національного складника під час стандартизації перекладних словників у процесі формування національної термінології і галузевих наукових тезаурусів.

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців щодо взаємозв'язку мови та національної ідентичності, ролі мови у формуванні національної культури, проблеми мовної політики з питань значення культурних і мовних чинників для збереження національної ідентифікації, ми дійшли висновку, що зміцнення авторитету державної мови у всіх сферах діяльності сприяє консолідації нації. Розвиненість національної мови та її використання є головними критеріями національної ідентичності й самодостатності людини та нації. Існування потужної української культурної еліти, яка володіє національною мовою, сприяє трансформації етнічної ідентичності в національну.

До словникового складу сучасної української мови входять різноманітні шари лексики, які різняться між собою за сферами вживання. Помітне місце в ньому займає термінологічна лексика, яка належить до лексичної підсистеми обмеженого функціонування і має залежний характер відносно загальнонавчального словника. Як невід'ємний компонент наукової мови термінологія формується під впливом тих закономірних еволюційних змін, яких зазнає мова у процесі свого поступу. Вона засвідчує досягнення кожної окремої галузі знань на певному етапі історії народу-носія мови і відображає перспективи подальшого процесу. Однією з суттєвих особливостей термінології є те, що вона найбільше піддається свідомому творенню у процесі подальшого розвитку термінологічного фонду літературних мов, удосконалення якого набуває дедалі більшого значення [4, с. 5].

Для існування та закріплення термінів учені укладають їх у спеціальні реєстри, які формують словниково-довідникову літературу. Враховуючи підбір слів/термінів і характер їх пояснення, лексикографи поділяють усі словники на два основні типи – мовознавчі

й енциклопедичні. Мовознавчі та енциклопедичні словники мають різну мету і завдання: якщо необхідно дізнатися значення слова, його вимову, написання, особливості вживання, його переклад іншою мовою і т. ін., необхідно звертатися до мовознавчих (лінгвістичних) словників; енциклопедичні словники стисло подають відомості з різних галузей знань. На відміну від лінгвістичних словників, статті енциклопедій пояснюють не слова, а поняття, описують предмети, явища, події, розповідають про історичних осіб, про видатних діячів науки, культури. Два типи словників – енциклопедичні і мовознавчі (лінгвістичні) – на практиці виявляють тенденцію до взаємозближення.

При вивченні сучасної мови не можна не враховувати той великий вплив, який справляє на неї науково-технічний прогрес із його розмаїттям термінів, які постійно збагачують мову. Лексичні одиниці, які виникають у різних сферах, допомагають людям краще і повніше усвідомити навколишній світ, точніше передавати свої думки і почуття.

Для успішного вирішення питань унормування та стандартизації термінологічної лексики необхідно, як зазначають деякі вчені, з'ясування усіх закономірностей і тенденцій, які мають місце в певній терміносистемі, у мові науки й техніки взагалі, і факторів, що їх обумовлюють, тобто повинні всебічно вивчатися шляхи і засоби формування термінологічної лексики, лексико-граматичні, семантичні особливості термінів, а також визначатися активні способи терміноутворення. Важливістю будь-якої термінології є те, що вона сприяє становленню певних загальномовних норм, її оптимізація допомагає поліпшенню взаєморозуміння між спеціалістами, створенню різноманітних кодових систем, що забезпечують значну економію часу в пошуках необхідної інформації [4, с. 6].

При вивченні іноземної мови студенти технічних спеціальностей стикаються із надзвичайно великою кількістю не просто нових слів, а саме термінів/понять, розуміння яких дозволяє прийняти правильне рішення. Та сьогодні ми будемо говорити про недосконалість або недостатню сформованість перекладної бази термінів галузевих словників українською мовою. Англійська мова є однією з найскладніших мов для вивчення, словниковий запас якої постійно розвивається. Звичайний користувач (а часто

і перекладач) спирається на словник як на автентичне джерело інформації, і у випадку із термінами необхідно мати мовний еквівалент, а не ще одне запозичення чи кальку, як це часто відбувається із термінами, які вкоренилися в українській мові, хоча мають російське походження. Причина такого явища зрозуміла: вся технічна література у радянські часи існувала лише російською мовою, документація на винаходи та розробки виконувалась виключно російською. Як результат, навчальна література, а до неї належать і словники, теж була російською. Здавалося б, що після трьох десятиліть самостійного існування вже можна повністю було відійти від системи зросійщення, ба більше, після трьох років війни потрібно було витиснути російську мову за межі начального процесу, але ще й досі є викладачі (старше покоління), які нібито по-доброму, зі згоди студентів читають лекції російською мовою, подають поняття/терміни російською, бо так їм зручніше: не потрібно витрачати час на переосмислення матеріалу, нову підготовку, пошук нової літератури тощо, тому й існують у науковому просторі України нерідні терміни, які не мають україномовної автентичності. Багато з них може закріплюватися у словниках і ставати нормою.

Роберт Ілсон писав, що словник – це найуспішніша й найважливіша книжка про мову. Дуже мало людей у наш час може повністю уникнути використання словників, і кожен, хто намагався вивчити мову, використовував словники у багатьох випадках. Словники – це соціальні артефакти про мову, що існують у реальному світі і зібрані в «реальному часі». Їх форма визначається не тільки лінгвістичною теорією або лексикографічним стилем, але й адміністративною необхідністю [6, р. 14]. Термін «словник» був введений ще у 1220 році (Garland), коли була опублікована книжка під назвою «Dictionarius», що збирала складновживані слова. У сучасному світі визначення слова «словник» стає більш широким і уточнюється величезною кількістю різноманітних лексикографічних джерел.

За Вебстером, словник – це збірник слів з однієї або кількох мов, як правило, в алфавітному порядку, з використанням інформації, визначення, етимології, фонетики, вимови, перекладу та інших даних; книга слів однією мовою з їх еквівалентами іншою [2].

Мистецтво укладання словника має давні традиції в англomовних країнах. Найстаріший словник датується 1604 роком і є першим тлумачним словником англійської мови. Потім з'явився «Словник нових англійських слів», укладений Едвардом Філіпсом у 1658 р., «Новий англійський словник» Джона Керсі в 1702 р., «Оксфордський словник англійської мови» 1928 р. Усі ці словники стали науковою передумовою, яка призвела до виникнення сучасних словників уже іншого типу, іншого покоління. Найбільші нововведення у лексикографії у XX столітті настали з появою інформаційних технологій та комп'ютера зокрема. Але маємо зазначити, що деякі онлайн-словники є просто електронними версіями друкованих словників. У наш час онлайн-, або електронні, словники стають все більш популярними. Треба відзначити їх зручність у використанні: вони доступні на різних пристроях (смартфонах, планшетах, комп'ютерах), що дозволяє використовувати їх будь-де та будь-коли. З електронним словником ви можете швидко знайти переклад або визначення без потреби перегорнути сторінки. Пошук у такому словнику зазвичай займає кілька секунд. Електронні словники часто оновлюються, що дозволяє включати нові терміни, а також актуалізувати переклади чи визначення. У випадку з друкованими словниками оновлення можливі лише через видання нових версій. Майже всі електронні словники мають додаткові функції, як-от аудіовимова, приклади вживання слів у контексті, переклади через камеру пристрою або інтеграцію з іншими платформами для навчання (наприклад, Duolingo чи Quizlet). Електронні словники зазвичай підтримують кілька мов одночасно. Деякі словники мають функції автоматичного визначення мови для перекладу. Вони можуть обробляти не лише окремі слова, а й цілі фрази чи тексти, що дає змогу отримати більш точний переклад або визначення в контексті.

У 1996 році компанія Мерріам-Вебстер запустила свій перший сайт, який надав безкоштовний доступ до онлайн-словника. Мерріам-Вебстер оголосила про запуск мобільного словника, розробленого з мобільного пошуково-інформаційного ресурсу «AskMeNow».

Ми виокремлюємо електронні/онлайн-словники, бо результати опитування студентів першого курсу Державного університету

інформаційно-комунікаційних технологій показали, що ніхто не користується друкованими (класичними) словниками. Студенти навіть не мають їх у наявності. Назвемо декілька найпопулярніших словників: Multitran, ABBYY Lingvo, SLOVOED, PONS, TechDico, IATE (Interactive Terminology for Europe), Slovnyk.com.ua, WordReference та деякі інші, що містять технічну термінологію і заявляють про підтримку українською мовою для перекладу, що часто не відповідає дійсності, а про формування національної ідентичності взагалі не йдеться. Технічна термінологія як частина лінгвістичної термінології має методологічну спрямованість; має тенденцію до однозначності; переважно не залежить від контексту і не потребує його; позбавлена експресивності, стилістично нейтральна; виконує функцію пізнання мови, тому має двоїстий характер: у терміні закріплюється пізнання, термін служить інструментом відкриття нового знання. Хто як не фахівці певної галузі може легко орієнтуватися у визначеннях, запропонованих тим чи іншим джерелом, розібратися і вивчити проблему функціонування даної лексичної одиниці в технічній галузі знань. Термінологія як наука є засобом фіксування, зберігання та передачі спеціальної інформації.

Практична робота зі словниками здійснюється в кілька етапів. Необхідність вміння працювати зі словниками і словниковими статтями беззаперечна. Очевидність неадекватності перекладів можна легко проілюструвати кількома прикладами, що вже міцно вкоренилися в технічній літературі: терміни з фізики – «електричний ланцюг» замість «електричне коло», «вакуумна трубка» замість «радіолампа», «силіконова долина» замість «кремнієва долина», «кінетична енергія» замість «імпульс».

Я. Войтович у своїх статтях розглядає і вивчає докладно англійські еквіваленти термінів, які виявлені в технічних текстах, вказує причини їх виникнення при перекладі з англійської мови на українську [1, с. 45–47].

З точки зору компетентнісного підходу словник (і вся словниково-довідкова література) як навчальний засіб виконує такі основні функції: інформаційно-пізнавальну, дослідницьку (пошукову), практичну, самоосвітню. Не можна забувати і про культурну роль словника у формуванні національно свідомого громадянина.

Забезпечення першої функції можливе завдяки тому, що джерело інформації (словник) не тільки дає готовий опис будь-яких явищ, предметів або їх пояснення, але ще й приклади-ілюстрації вживання того чи іншого поняття (терміна), стимулюючи діяльність майбутніх фахівців, і впливає на мовну підготовку в цілому. Працюючи зі словниковими статтями, студенти (а ми говоримо зараз про студентів технічних спеціальностей) набувають стійких навичок пошуку, дослідження та вміння самостійно працювати, відшукуючи пояснення необхідних термінів. Та якщо ми турбуємось про формування у студентів національної приналежності та гордості за свою країну, необхідно працювати над тим, щоб технічні терміни мали національний мовний переклад.

Формування національної ідентичності через переклад науково-технічної лексики є важливою складовою частиною мовної та культурної політики будь-якої країни. Сформованість науково-технічних термінів, особливо в контексті глобалізації та інтернаціоналізації знань, допомагає зберегти національну ідентичність і сприяє накопиченню, розвитку та функціонуванню власної мовної системи. Це, на нашу думку, має кілька важливих аспектів.

Мовна автономія – це концепція, що означає здатність нації або мовної спільноти самостійно розвивати та регулювати свою мову, зберігати її унікальність і функціонування у різних сферах життя без залежності від іншомовних впливів. Вона передбачає вільний вибір способів використання мови в культурному, науковому, освітньому, політичному та інших контекстах. Переклад науково-технічної лексики українською мовою дозволяє уникати надмірної залежності від інших мов (у нашому випадку російської та частково від англійської), які сьогодні є домінуючими в українському науково-технічному середовищі. У контексті науково-технічної лексики це означає, що терміни та поняття будуть створюватися з урахуванням національних традицій та особливостей мислення, а не просто калькуватимуться з інших мов. Це допоможе розвивати й утверджувати унікальність національної (української) мови.

Збереження культурної самобутності означає, що кожен термін або поняття, що має певне значення в науково-технічному контексті, може мати специфічне культурне забарвлення

в різних мовах. Переклад термінів рідною мовою дає можливість зберігати та адаптувати ці значення відповідно до історичних, культурних та національних особливостей українського народу.

Популяризація наукових досягнень. Переклад науково-технічних праць сприяє популяризації науки серед широкої аудиторії, а особливо серед українського студентства. Таким чином, технічні досягнення стають доступними, що підштовхує інтелектуальний розвиток суспільства.

Розвиток термінології як окремої галузі. Створення нових термінів та їх адаптація до національної мови сприяє розвитку національної технічної термінології. Це важливо для забезпечення точності та однозначності в науково-технічних перекладах/комунікаціях, а також для вироблення уніфікованих стандартів мови для використання у різних сферах.

Підтримка мовної політики держави. Переклад науково-технічної лексики сприяє впровадженню ефективної мовної політики, яка має на меті не лише збереження, але й розвиток мови в умовах глобалізації. Це створює передумови для того, щоб українська мова залишалася конкурентоспроможною на світовому ринку.

Загалом цей процес є важливим для утвердження національної ідентичності, оскільки він дозволяє не лише зберігати культурні та мовні традиції, але й активно інтегруватися в сучасний світ наукових і технологічних досягнень. З кожним роком розвиток і вдосконалення нових технологій приводить до разючих змін у всіх сферах діяльності людини.

Як зазначає М. Навальна, пік розвитку української термінології припадає на першу половину XX ст., коли для вироблення українських термінологічних стандартів не потрібні були жодні посередники. Терміни творилися різними способами: відбором народних слів, появою нових, запозиченням готових похідних із різних мов. Починаючи з 60-х років минулого століття, у термінологічній українській науці зроблено немало, але усе більше й більше шкіл і вищих закладів освіти переходило на російськомовне навчання, дисертації писалися російською мовою, науково-технічна література здебільшого теж була російськомовною. Бездержавність української нації призвела до того, що в царині нових наук і у сфері технічних

досягнень співвідношення запозичень і власних слів в українських терміносистемах явно не на користь останніх [4, с. 10].

Для практичного вирішення проблеми національної складової у перекладних словниках викладачі кафедр англійської мови ДУІКТ і кафедри іноземних мов та перекладу ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут» почали укладання словників для вивчення тем, визначених навчальними програмами вищих закладів освіти. На даний час вже є три таких словники: «Англо-український словник технічних термінів з цивільного будівництва»; «Англо-український словник технічних термінів з фізики» та «Англо-український словник технічних термінів з хімії», які пропонуються студентам як додаткове пошукове джерело в електронному вигляді, що полегшує роботу при читанні та перекладі автентичних текстів англійською мовою. У рамках роботи дослідницької групи «Мультимодальна репрезентація доктрини національної ідентичності у метадискурсі сучасних наукових студій» (можна детальніше ознайомитися за посиланням https://drive.google.com/file/d/1m7MCxGw84_62rJPOyRoFoePvZ9tYDtCq/view) у цьому та наступному навчальних роках планується укладання подібних словників для дизайнерів, економістів, менеджерів та ІТ-спеціалістів.

Висновки. У загальному підсумку національний складник у перекладних словниках є важливим елементом для підтримки мовної, культурної та наукової ідентичності, розвитку термінології та забезпечення точності й ефективності перекладу на всіх рівнях комунікації.

Перекладні словники, що враховують національні особливості, сприяють збереженню

мови в її автентичному вигляді. Вони допомагають адаптувати іноземні терміни та концепти до національних мовних традицій, що зберігає культурну ідентичність та сприяє розвитку мови.

Якщо переклад здійснюється без урахування національних особливостей, можуть виникнути кальки – неправильні/неточні переклади, які не відповідають контексту або не є природними для мови. Наявність національного складника у словниках допомагає уникнути таких помилок та зберегти точність і автентичність перекладу.

Перекладні словники з національним складником дозволяють створювати стандартизовану термінологію, що відповідає специфіці національної науки та технологій. Це сприяє розвитку власної термінології та її інтеграції у міжнародний контекст.

У науковому, технічному та освітньому контекстах перекладні словники з національними термінами є важливим інструментом для передачі знань. Вони допомагають учням та студентам розуміти складні поняття, роблячи навчання доступним і зрозумілим. Перекладні словники, що враховують національні особливості, створюють стійку мовну інфраструктуру для перекладачів та науковців. Вони формують мовну базу, яка забезпечує зручність у повсякденному використанні термінів, що полегшує міжкультурну комунікацію.

У перспективі країни, які мають добре розвинену національну термінологію, можуть бути більш конкурентоспроможними на міжнародній арені, оскільки їх фахівці можуть ефективно працювати у глобальному контексті, використовуючи стандартизовані терміни, що відповідають вимогам сучасної науки й техніки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Войтович Я. Про деякі неправильні еквіваленти в англо-українських/російських словниках. *Проблеми української термінології* : збірник наукових праць учасників 9-ї Міжнародної наукової конференції. Львів, 2006. С. 45–47.
2. Глушаниця Н.В., Конопляник Л.М. Роль сформованості національної ідентичності в системі соціальних комунікацій. *Соціальні комунікації суспільства: теоретичні та прикладні аспекти* : монографія / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.М. Ягодзинського. Київ, 2020. С. 176–231.
3. Конопляник Л. Особливості формування англійської технічної термінології (на прикладі термінів з фізики). *Сучасне літературознавство та прикладна лінгвістика: американські та британські студії* : матеріали II Міжнарод. симпозіуму, м. Київ, 9–11 квітня 2014 р. Київ, 2014. Ч. 2. С. 360–363.
4. Навальна М. Науково-технічна термінологія: навчально-методичний посібник. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2013. С. 10.

5. Харицька С.В., Колісниченко А.В. Дослідження функціонування професіоналізмів і лінгвістичних технік інкорпорації фахової мови в текстову структуру словника. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць*. Дрогобич : Вид. дім «Гельветика», 2020. Вип. 30. С. 144–151.

6. Ilson R. *Dictionaries, Lexicography and Language Learning*. Oxford : Pergamon Press and The British Council, 1985. P. 14.

7. Joseph J.E. *Identity and Language: Encyclopedia of Language and Linguistics*. Vol. 5. Oxford : Elsevier, 2006. P. 490–491.

REFERENCES:

1. Voytovych, Ya. (2006). Pro deyaki nepravyl'ni ekvivalenty v anhlo-ukrayins'kykh/rosiys'kykh slovnykakh [About some incorrect equivalents in English-Ukrainian/Russian dictionaries]. *Problemy ukrayins'koyi terminolohiyi: Zbirnyk naukovykh prats' uchasnykiv 9-yi Mizhnarodnoyi naukovoï konferentsiyi «Problemy ukrayins'koyi terminolohiyi SlovoSvit» – Problems of Ukrainian Terminology: Collection of Scientific Papers of the Participants of the 9th International Scientific Conference “Problems of Ukrainian Terminology SlovoSvit” – Lviv: National University “Lviv Polytechnic”, 45–47. [in Ukrainian]*

2. Hlushanytsia, N., et al. (2020) Rol' sformovanosti natsional'noï identychnosti v systemi sotsial'nykh komunikatsiy. [The role of the formation of national identity in the system of social communications]. *Sotsial'ni komunikatsiy suspil'stva: teoretychni ta prykladni aspekty: monohrafiya – Social communications of society: theoretical and applied aspects*, K. Talkom, 176–231. [in Ukrainian]

3. Konoplyanyk, L. (2014). Osoblyvosti formuvannya anhliys'koyi tekhnichnoï terminolohiyi (na prykladi terminiv z fizyky) [Peculiarities of the formation of English technical terminology (on the example of terms from physics)] *Suchasne literaturoznavstvo ta prykladna linhvistyka: amerykans'ki ta brytans'ki studiyi – Modern literary studies and applied linguistics: American and British studies: II International Symposium*, Ch. 2, 360–363. [in Ukrainian]

4. Navalna, M. (2013). Naukovo-tekhnichna terminolohiya. Navchal'no-metodychnyy posibnyk (dlya studentiv zi spetsial'nosti “Dokumentoznavstvo”). [Scientific and technical terminology. Educational and methodological guide (for students majoring in “Documentology”)]. *Pereyaslav-Khmel'nyts'kyy : “Vydavnytstvo KSV” – Pereyaslav-Khmelnytskyi: “KSV Publishing House”, 9–10. [in Ukrainian]*

5. Kharytska, S.V., & Kolisnychenko, A.V. (2020). Doslidzhennya funktsionuvannya profesionalizmiv i linhvistychnykh tekhnik inkorporatsiyi fakhovoyi movy v tekstovu strukturu slovnyka [Study of the functioning of professionalisms and linguistic techniques of incorporation of professional language into the text structure of the dictionary]. *Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk: mizhvuz. zb. nauk. prats' – Current issues of humanitarian sciences: interuniversity. coll. of science works*, (30), 144–151. [in Ukrainian]

6. Ilson, Robert. (1985). *Dictionaries, Lexicography and Language Learning*. Oxford: Pergamon Press and the British Council, 14. [in English]

7. Joseph, J. E. (2006). *Identity and Language: Encyclopedia of Language and Linguistics*, Oxford: Elsevier, Vol. 5. 490–491. [in English]